

Приложни изследвания
Applied Research

БЪЛГАРСКОТО НАРОДНО ТВОРЧЕСТВО – ИЗВОР НА КРАСОТА И РОДОЛЮБИЕ

Анна Иванова

Целодневна детска градина 1, „Васил Левски“ – Свищов

Тематичната проверка е изпитана и надеждна форма за вътрешна квалификация, която осигурява системност, целенасоченост и непрекъснатост на усъвършенстването на педагогическия труд. Тази проверка гарантира теоретично изясняване на актуални педагогически проблеми, дава възможност за апробиране на нови, иновативни форми и методи за работа с децата.

Екипът на ЦДГ 1 „Васил Левски“ в Свищов избра преди три години да работи по темата *„Българското народно творчество – извор на красотата и родолюбие“*. Общуването на човек с народното творчество трябва да започва от най-ранна възраст. Малкото дете възприема приказки, песни, стихове, кратки римушки и залъгалки така, както възприема самата действителност. И докато отначало те забавляват и успокояват детето, по-късно стават източник на знания, образец за подражание, извор на морални и естетически ценности. Още основателят на предучилищното възпитание в България Никола Живков в своето ръководство *„Детинска мъдрост“* пише, че децата трябва да се възпитават „по български дух, по български характер“. Не е случайно и обособяването на ядро „Фолклорни игри и пресъздаване“ по образователно направление „Игрова култура“. Срещата с народното творчество доставя на децата непрекъсната радост.

Целите, които си поставихме, бяха:

През първия етап от тематичната проверка – изграждане у децата на трайни представи за нравите, традициите и ценностите на българския народ. Създаване на традиции за провеждане на празници и ритуали на националния дух.

На втория етап – възприемане на еталони за общочовешки добродетели от отделни фолклорни жанрове – танци, песни, приказки и залъгалки, римушки.

През учебната 2010/2011 година бе третият, последен етап от тематичната проверка, при който поставихме акцент върху народните игри. Да играем всички игрите на баба и дядо – запознаване и изучаване на

народни игри и превръщането им в неразделна част от живота на децата в детската градина – това беше една от основните задачи на педагогическия колектив през учебната година. Най-важното за децата е да играят, да опознават света и себе си чрез играта. Всъщност нашите деди на практика са прилагали метода на учене чрез игра. В това се убедихме, проучвайки, събирайки и запознавайки децата с различни народни игри. Чрез тях децата научават неща от миналото и света около нас. Спазвайки правилата по време на игра, те се учат на търпение, ловкост, възпитават се в нравствени добродетели.

„Да играем с Петльо“ е темата на ситуацията, която проведох с най-малките деца от I група пред колеги и родители в края на годината. Най-подходящи за тази възраст са игрите с пръсти, или така наречените игри-забавачки, и сюжетните музикално-подвижни игри. Търсех и подбих фолклорни музикално-подвижни игри с пръсти, които да са кратки, образни, звучни, да не изморяват и отегчават децата. Игри, които да са интересни, привлекателни и лесни за възприемане. Целта ми беше да се стимулират детският говор, ритмичност и динамичност, да се разбират пространствените понятия, да се развие познавателната активност и социализацията на детската личност. И не на последно място – да се осъществи емоционална връзка при общуването между възрастен и дете. Децата бързо научаваха игрите и ги изпълняваха всеки път с много желание и емоция („Замазала баба стеничките“, „Скрито, скрито юмруче“, „Да починем всички“).

Игрите, подбрани в ситуацията, са познати и любими на децата („Ринги, ринги, рае“, „Чудната къщичка“, „Где са нашите ръчички“). Основен и много важен бе ситуативният подход на практика – изборът на сюжет, който да ги свърже в последователност, така че децата да преминават непринудено от една игра в друга. За по-голяма провокация и мотивация на децата включих и герой „Петльо“ – любим наш гост и в други ситуации през годината. Въпреки че децата са малки, те показаха умения за участие в колективна игра и игрово взаимодействие с връстници и с възрастен, умение за включване в игри-инсценировки чрез възпроизвеждане на кратки художествени текстове и подражателни движения.

Най-ценното от работата по темата за народните игри е, че игрите, които научихме през годината, намериха своето практическо приложение в цялостния режим на децата. Нещо повече – тези игри се пренасяха и в семейството. Родителите искаха да научат игрите, за да ги играят със своите деца. А на празника „На мегдана“, който бе естествен завършек на работата ни по тематичната проверка, те взеха активно участие и като организатори, и като участници. И ето как чрез игрите намерихме верния път в работата си с децата. Срещите на децата с игрите на баба и дядо няма да спрат дотук, защото неизчерпаем е изворът на народното творчество.

План-конспект

1, „А“ група

Вид: Задължителна нерегламентирана ситуация

Направление: Игрова култура

Ядро: „Фолклорни игри и пресъздаване“

Тема: „Да играем с Петльо“

Цел: Създаване на условия за преднамерено участие на децата във фолклорни игри и установяване на игрови взаимоотношения в съвместната игра с възрастния и другите деца.

Задачи:

1. Изграждане на игров опит за поетапно включване в различни игри, свързани в общ сюжет.

2. Затвърдяване на умения за включване в игри-инсценировки чрез възпроизвеждане на кратки художествени текстове и подражателни движения.

3. Проявява самостоятелност и активност при интерпретацията на игрите, играе спокойно до другите деца.

Знания: Затвърдяване на игри, чрез които се формират начални представи у децата за заобикалящия ни свят.

Умения: Формиране на умения за участие в колективна игра за проява на игрово взаимодействие с връстници и възрастен. Обогащаване речника на децата и развитие на фината моторика на ръцете.

Отношения: Проявява спокойствие в играта, самостоятелност и желание за участие, съпребивава игровите действия.

Подготовка на игровата ситуация:

А) **На учителката** – педагого-психологическа обезпеченост на ситуацията – запознала съм се с литературата по темата, различните игрови технологии, които мога да използвам в ситуацията. Материална обезпеченост – игрови средства и материали за поддържане на детския интерес, за обогатяване на игровия сюжет.

Б) **На децата** – децата са научили кратки стихотворения и са ги изпълнявали в други ситуации, разучени песни и музикално-фолклорни игри.

Интегративни функции: Български език и литература; Природен свят; Социален свят; Физическа култура; Музика.

Специфични методи:

- **практически:** упражнения, демонстрация;
- **игрови:** куклен етюд, музикално-подвижни игри, игри с пръсти;
- **словесни:** обяснение, разговор, пояснения.

Похвати:

въпроси, указания, частични и обобщаващи оценки, поощрения.

Дидактични средства:

А) **Демонстративни** – макет на къща с двор и домашни животни (играчки), кукла на пръчка – Петел.

Б) **Словесни** – стихотворения: „Влак“, „Замазала баба стеничките“, „Свито, свито юмруче“, „Починете си всички“; музикално-подвижни игри: „Ринги, ринги рае“, „Где са нашите ръчички?“, „Чудната къщичка“; песен „Скрила баба, скрила“.

Организация на педагогическата среда – в единия ъгъл на занималнята е направен макет на къща с двор и животните в него, полянка, на която децата ще играят игрите, и в другия ъгъл са поставени в кръг на земята възглавнички за всяко дете за изпълнение на игрите с пръсти.

Методичен ход на играта

1. Насочване към игра.

Всички деца от групата са строени на влакче. В единия ъгъл на занималнята има макет на къща, зад която ги очаква Петел (кукла).

Учител:

Хайде в колонка

да направим влак!

С него ще отидем

надалече пак.

Пуф-паф, пуф-паф.

До полянката ще стигнем

с чудна къщичка една.

Пуф-паф, пуф-паф

тръгва бързият ни влак.

Ту-ту-ту-у-у-у.

Деца, стигнахме на полянката, ах колко хубава къщичка виждам там!
(Всички поглеждат към къщичката.)

2. Организация за игра

Учител:

Ние си играем една много хубава игра за чудната къщичка! Хайде да покажем кой живее в нея! Застанете в кръгче и всички да пеят и да показват с ръчички движенията. (Пуска се запис на песента „Чудна къщичка“).

Децата пеят песента и показват движения на различни обекти от природния свят (животни и птици).

Изиграва се един път.

В края на играта при „Кукуригу“ зад къщичката се показва кукла – Петел (учителка)

Учител:

Деца, Петльо чу нашата игра и му хареса! Ей, Петльо, здравей! Къде са твоите приятели? (Всички деца отиват пред къщата и поглеждат към Петльо.)

Петел:

Всеки с нещо е зает, аз събудих всички тази сутрин, а сега съм сам, дори и баба Стоянка я няма, излязла е, още преди да се събудя аз, но не знам къде.

3. Игрово взаимодействие

Учител:

Е, Петльо, не бъди тъжен, ние с децата днес сме на тази полянка, за да си поиграем. Нали така, деца? Ако искаш, погледай ни и можеш и ти да си поиграеш с нас! Ей сега децата ще ти кажат къде е отишла баба Стоянка.

Децата, нека изиграем на Петльо играта „Замазала баба стеничките“. Хайде да седнем всички на възглавничките, за да играем по-хубаво! Искам силно да изговаряте думите на стихчето и да показвате с ръчичка какво е направила бабата!

Изпълнява се един път.

Петел:

Ехе, благодаря ви, деца, сега съм спокоен, знам къде е баба Стоянка.

Хайде още веднъж с мен, за да науча и аз играта, защото много ми хареса!

Втори път я изпълняват, но с по-силен глас.

Учител:

Петльо, децата могат да отключат къщичката, ето виж сега какво ще ти кажат! (все още са седнали). С дясна ръка изпълняват движения на „Свито, свито юмруче“

Петел:

Браво деца! Ще кажа тези игри на баба, още щом се върне от пазара.

Учител:

Децата, а как мислите, какво ще купи баба Стоянка от пазара? (изказват предположения – имена на плодове и зеленчуци)

Учител:

Да! А може пък тя да е отишла на пазара за орехчета, защото мишлето ги е изяло през зимата?!

Всички пеят песента: „Скрила баба, скрила“ пред къщичката на Петльо.

Учител:

Петльо, сега ще играем една игра за теб! Децата, хайде да се хванем за ръце на кръгче! Ще си изиграем „Ринги, ринги рае“ – нека си изберем две деца, те ще са петлета, а всички други ще обикаляме около тях и ще пеем. (Избирам две деца с мотив – защо именно тях избирам. Хванати на кръг останалите обикалят и пеят, двете деца в кръга се гонят, на „кърш“ – всички клякат и плясват с ръце, да изгонят петела.)

Учител:

Децата, ще има ли за Петльо бонбони? А за кого са бонбоните?

Да, на Петльо ще дадем зрънца (подавам торбичка със зрънца), а за всички деца са бонбоните, защото те са много добрички! Хайде да покажем колко са добри децата!

Застанете на кръгче и пуснете ръцете долу, хайде да ги скрием! Ще играем играта „Где са нашите ръчички?“ (пеят и показват с движения)

Петел:

Чудесни бяхте, браво на всички деца, колко много игри научих днес.

Учител:

Да, Петльо, ние играхме днес с теб, но сега е време да си ходим! Нека седнем да си починем, деца! (Сядат на възглавничките отново и казват стихчето, като показват едновременно с движения.)

„Починете си, крачета, да не ходите като мечета!

Починете си, коленца, да не правите дупки и петна!

Починете си, ръчички, да сте цял ден сръчни и добрички!

Починете си, ушенца, да не се преструвате на глухи мишленца!

Почини си, носленце, да ми кажеш кога мирише на торта и кюфтенце!

Починете си, очички, да сте като две ясни звездички и да няма сълзички!

Почини си, устичке, да говориш само думи добрички!

Да си починем всички!“ (изпращат си въздушни целувки)

4. Перспективи

Преценка.

Учител:

Днес си поиграхме много хубаво с Петльо, да му кажем довиждане и да обещаем, че ще научим още много игри – интересни и забавни, и ще ги играем с него и приятелите му. Да се хващаме на влака, за да се връщаме в детската градина!

Приложение:

Чудната къщичка

Чудна къщичка се гуши – хей там./2

Тънък дим се носи от коминче малко – хей тъй./2

Има малко дворче с кацнало врабче,
кладенче в средата и едно дръвче.

На-на-на-на-на-на.

Ех, че чудна къщичка се гуши там!

Шаро лае във на двора – бау-бау./2

Котенцето малко тихичко замаяука – мяу-мяу./2

Пиленцето жълто си кълве зрънца,
 патенцето плува в бистрата вода.

На-на-на-на-на-на.

Ех, че чудна къщичка се гуши там!

Кой ли крие се в обора – хей там?/2

Има малко конче – конче вихрогонче – так-так./2

И една козичка с острички рогца,
 агънце игриво хрупка си трева.

На-на-на-на-на-на.

Ех, че чудна къщичка се гуши там!

Свито, свито юмруче

Свито, свито юмруче
кой го тука заключи?

Отключ!

Палец, показалец, среден, безимен, кутре!

Това е таткото,

това е майката,

това е баткото,

това е сестрата,

това е бебчето!

Ринги, ринги рае

Ринги, ринги рае,

наш петел играе.

Чуждият го гони,

за кило бонбони.

Къш!

Где са нашите ръчички?

Где са нашите ръчички? Нямаме ръчички!

Ето вижте, вижте, нашите ръчички.

Пляскат, весело играят нашите ръчички!

Где са нашите крачета? Нямаме крачета!

Ето вижте, вижте нашите крачета,

тропкат, весело играят нашите крачета.

Где са нашите дечица? Нямаме дечица!

Ето вижте, вижте нашите дечица.

Скачат, весело играят нашите дечица!

**BULGARIAN FOLKLORE – A SOURCE OF BEAUTY
AND PATRIOTISM**

Anna Ivanova – Senior Teacher

✉ Kindergarten „Vasil Levski“

5250 Svishtov, Bulgaria

George Vladikin 3, mailbox 31

tel: 0631\ 6 02 99

e-mail: vasillevski1@abv.bg